

1. Островий В. М. Внесок В. О. Гериновича у розвиток бібліотеки Кам'янець-Подільського інституту народної освіти 1923-1928 рр. / В. М. Островий // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету: Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Подільський національний університет, наукова бібліотека; редкол.: О. М. Завальнюк, голова, В. С. Прокопчук, відп. ред. [та ін.]. – Вип. І. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. – С. 63-71.

УДК 94(477)+371.64

В.М. Островий

Внесок В.О. Гериновича у розвиток бібліотеки Кам'янець-Подільського інституту народної освіти 1923-1928 рр.

Анотація

У статті розповідається про вагомий внесок В.О. Гериновича в діяльність і розвиток бібліотеки Кам'янець-Подільського інституту народної освіти 1923-1928 рр., збереження її фондів у непростий час його намагання забезпечити її високоефективну роботу.

Ключові слова: Геринович В.О., інститут народної освіти, бібліотека, фонди, книговидача, читач, чистки.

Наукова та культурна велич будь якої нації, держави вимірюється станом розвитку бібліотек та бібліотечної справи вцілому. Саме бібліотека є тією ланкою зв'язку між поколіннями, що відтворює та акумулює весь історичний досвід людської цивілізації. Недаремно з давніх часів книга цінувалась понад усе, а її володар користувався повагою та авторитетом.

Особливо актуальним на сьогоднішній день є питання, пов'язане з історією бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету (далі – К-ПДУУ) та його наступника з 1921 р. інституту народної освіти (далі – ІНО) під керівництвом ректора В.О. Гериновича (1923-1928 рр.)

Проблемою становлення та розвитку бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО займалися такі подільські краєзнавці, як О.М. Завальнюк, О.Б. Комарніцький [1-3], Е.М. Мельник, А.Г. Філінюк [4, с.28-40], В.М.

Островий [5, с.126-127,130] та інші. Однак ще й досі залишається ряд питань, які потребують подальшої розробки та вивчення.

Метою даної публікації є дослідження внеску В.О. Геріновича у формування та розвиток бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО.

Процес утворення та формування бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО має давню історію, що почалася із заснуванням у м. Кам'янці-Подільському державного українського університету, при якому з 5 вересня 1918 р. почала функціонувати фундаментальна бібліотека. На 1920 р. вона нараховувала 110 000 томів. Однак, внаслідок “чистки” її фондів місцевою ЧК, вся система обліку була зруйнована та два наступних роки бібліотека не працювала [6, арк. 12 зв.]. 20 листопада 1922 р. в інвентарі бібліотеки було записано 44000 томів книг, а 20000 томів, що надійшли протягом 1921-1922 рр., були ще не занесені до реєстру [7, арк. 65]. Як видно з динаміки розвитку бібліотеки, її фонди постійно поповнювалися. Із встановленням радянської влади та введенням політичної цензури у 20-ті рр. ХХ ст., фонди бібліотеки зазнали великих втрат, про що свідчить телеграма політкомісара ІНО С. Чалого до Народного Комісаріату освіти (далі – НКО) від 14 вересня 1922 р.: „Агенти Державного Політичного Управління (далі – ДПУ) вилучають літературу несоціалістичного змісту, що слугує для дослідницької роботи професурі, а книги студентству не видаються. Прошу розпорядитися повернути літературу” [8, арк. 26].

2 грудня 1922 р. заступник НКО Я. Ряппо у своєму розпорядженні всім інститутам та Кам'янецькому ІНО зокрема, наказує: „Перевірити та вилучити літературу, що надходить із-за кордону українських і російських чорносотенців та вилучити політкомісарам цей хлам!” [9, арк. 3].

9 вересня 1924 р., ректор ІНО В.О. Герінович звертається до органів ДПУ з проханням повернути до бібліотеки конфісковані книги, газети та журнали дослідних кафедр мм. Кам'янця-Подільського, Києва, Харкова та Одеси для ведення наукової роботи [10, арк.157].

1923 р. виступаючи на Всеукраїнській нараді робітників книги, завідуючий бібліотекою ІНО М. Сулопаров відзначив заслугу ректора В.О. Гериновича у відкритті великої читальні при Кам'янецькому ІНО, що забезпечило вільний доступ до літератури широкого загалу [11, арк.116]. На нараді ставилося завдання перед ІНО за підтримки ректора В.О. Гериновича заснувати при бібліотеці Кам'янецьку філію Бібліографічного товариства, метою якого було вивчення бібліотечної та видавничої справи на Кам'яничині [12, арк. 115 зв.].

В результаті обстеження бібліотеки ІНО 30 листопада 1924 р. було виявлено 6111 книжок, які зовсім не були обліковані. Частина описаних книг була відсутня в бібліотеці. Частина з них була передана до ВУАН або вилучена ДПУ [13, арк. 225 зв.]. Окреслилася небезпечна тенденція до скорочення цінних бібліотечних фондів. Тому 16 грудня 1924 р. В.О. Геринович видає розпорядження: “Посилити контроль за обліком літератури. Вимагати повернення книжок від всіх боржників. За невчасне повернення літератури до бібліотеки видача книжок забороняється” [14, арк. 231].

Наступ репресивної машини на бібліотеку не припинявся. Так, 28 грудня 1925 р. до ректорів ІНО та Сільськогосподарського інституту (далі – СГІ) прийшла директива начальника репертуарної комісії політконтролю 23-го Кам'янецького прикордонного загону ДПУ Кіборта про надання списку книг, виданих до 1920 р. [15, арк. 297]. Можна лише уявити здивування органів ДПУ, коли В.О. Геринович 28 грудня повідомив: “Скласти подібний список неможливо за браком технічних сил, оскільки зазначених видань в бібліотеці нараховується понад 80000 одиниць” [16, арк. 298]. З огляду на це повідомлення та на річні звіти бібліотеки, можна зробити висновок - ІНО мав у своєму розпорядженні значно більше рідкісної та надзвичайно цінної літератури, ніж подавав офіційно. Напевно, В.О. Геринович намагався зберегти бібліотеку від постійних „чисток”, тому в обліку спостерігався певний сумбур. Бібліотека ІНО була унікальною, оскільки поряд з книгами тут зберігалися архівні матеріали Духовної консисторії, Жандармського

управління, Подільського губернатора, стародруки тощо [17, арк. 129]. Про це свідчить також звернення історико-археологічного музею м. Кам'янця-Подільського від 27 січня 1924 р. з проханням передати йому один з двох примірників Острозької біблії 1580 р. видання [18; Арк. 22]. Звернення приватного характеру співробітника жидівської археографічної комісії історико-філологічного відділу при ВУАН О.В. Прахова щодо передачі йому книг на старосврейській мові було задоволено В.О. Гериновичем тільки після офіційного звернення голови зазначеного відділу академіка А. Кримського [19, арк. 73-75, 82].

25 березня 1926 р. директор Всенародної бібліотеки України при ВУАН (далі – ВБУ) С.П. Постернак звертається до ІНО та просить висилати рідкісні книги, що невикористовуються інститутом [20, арк. 61]. Отримавши дозвіл від НКО, В.О. Геринович передає до ВБУ більше 3000 томів богословських, медичних та старосврейських книг, серед яких: 1. „Тріодъ”, цветная, Киев, 1631 р. 2. „Євангеліє”, Львів, 1636 р. 3. „Євангеліє”, Львів, 1665 р. 4. „Євангеліє”, Львів, 1670 р. 5. „Євангеліє”, Львів, 1683 р. 6. „Євангеліє”, Львів, 1690 р. 7. „Євангеліє”, Почаєв, 1771 р. 8. „Євангеліє”, Почаєв, 1780 р. 9. „Тріод постная”, Львів, 1688 р. 10. „Тріод постная” цветная, Київ, Печерська Лавра, 1702 р. 11. „Тріод постная”, Львів, 1717 р. 12. „Тріод” цветная, Київ, 1724 р. 13. „Тріод постная”, Львів, 1727 р., 14. „Тріод постная”, Почаєв, 1784 р. 15. „Октоїх”, Львів, 1700 р. 16. „Октоїх”, без року видання, 17. „Октоїх”, Львів, 1739 р. 18. „Анфлогіон”, Київ, Печерська Лавра, 1734 р. 19. „Анфлогіон”, Київ, Печерська Лавра, 1738 р. 20. „Анфлогіон”, Київ, Печерська Лавра, 1745 р. 21. „Служебник Унев”, 1740 р., 22. „Праздняя”, Почаєв, 1757 р. 23. „Миня”, січень-лютий, Почаєв, 1761 р. 24. „Миня”, вересень, Почаєв, 1761 р. 25. „Миня”, Почаєв, листопад-грудень, 1761 р. 26. „Октона”, Почаєв, 1774 р., 27. „Ирмонион”, Почаєв, 1775 р. 28. „Сборник разных поучительных слов”, відані при Єлизаветі Петрівні. „Часослов”. Почаєв, 1777 р. 29. „Трефологіон”, Почаєв, 1777 р. 30. „Семя слово Божія”. Збірник. Почаєв, 1772 р. 31. „Семя слово Божія”. Збірник.

Почаєв, 1781 р. 32. „Книга кратких поучений”. Киев, Печерська Лавра, 1782 р. 33. „Твори Василя Великого”. Санкт-Петербург, 1787 р. [21, арк. 21]. Оскільки в архіві містилася дуже цінна література, яку можна було використовувати для навчання, В.О. Геринович звертається до професорсько-викладацького складу з проханням відібрати необхідну літературу [22, арк. 13].

3 грудня 1926 р., під час перевірки архіву ІНО, було складено акт інспектором Кам'янецького окружного архівного управління Ф.І. Барановським, про виявлення ним: 45 справ 1918 р., 86 справ 1919 р., 164 справи 1920 р., 116 справ 1921 р., 67 справ 1922 р., 63 справи 1923 р., 80 справ 1924 р., 61 справа 1925 р. [23, арк. 100]. За постановою Президії ОВК справи, датовані 1918-1920 рр., мали бути передані до окружного архівного сховища. Очевидно В.О. Геринович, як ректор та голова правління ІНО, намагався зберегти хоча б матеріали періоду заснування та становлення в м. Кам'янці-Подільському Українського університету, тому справи зберігалися в архіві інституту [24].

7 грудня 1926 р. Кам'янецьке окружне архівне управління звертається до ІНО з вимогою передати справи та книги періоду УНР [25, арк. 4-6]. 18 січня 1927 р. зазначені матеріали було передано, зокрема: справа з радіограмами Міністерства пошти і телеграфу, Бюлетень інформаційного відділу Міністерства земельних справ, Ч.14:16, (три зв'язки), Накази Головної Управи війська УНР, справи Подільського відділу Українського Червоного Хреста УНР. 4 лютого 1927 р. в присутності ректора та бібліотекарів ІНО передано архіву 745 справ, книги 1918 р. видання, назв не вказано. 27 серпня 1927 р. ІНО передає до окружного архівного управління періодичні видання УНР та радянської влади 1917-1922 рр. у кількості 200 назв [26, арк. 138-140 зв.].

Станом на 11 квітня 1928 р. особливо цінних з наукової точки зору у бібліотеці ІНО нараховувалося 30300 книжок [27; Арк.43]. Процес вилучення рідкісних матеріалів бібліотеки не припинявся. Вже 7 травня 1928 р. ректору

був представлений акт про передачу „Своду законів Російської імперії” у кількості 854 книги до Окрархуправління [28, арк. 51].

В.О. Геринович, як ректор ІНО, постійно дбав про поповнення бібліотеки, сприяв налагодженню зв'язків з вітчизняними та закордонними навчальними і науковими установами. Налагодився обмін літературою з Російською академією наук [29, арк. 93], із Смоленським державним університетом, Державним заповідником Асканія-Нова [30, арк. 187], Харківським музично-драматичним інститутом [31, арк. 207], Пермським біологічним дослідним інститутом, що функціонував при Пермському університеті [32, арк. 164] та Українським вільним університетом у м. Празі (Чехословачина) [33, арк. 131]. Від останнього, станом на січень 1924 р. бібліотека ІНО отримала 37 видань [34, арк. 60]. Зміцнюються зв'язки з науковим товариством ім. Т. Шевченка у м. Львові (далі - НТШ), представники якого 11 липня 1924 р. звертаються до ректора ІНО В.О. Гериновича з проханням надіслати матеріали з історії заснування Кам'янець-Подільського університету. В обмін бібліотека НТШ підготувала збірку новітніх українських закордонних видань [35, арк. 138-138 зв.]. 10 липня 1928 р. В.О. Геринович дає розпорядження бібліотекарю В.С. Опольському вести облік установ, з якими проводиться обмін літературою, та просить відмітити установи, з якими варто продовжувати обмін виданнями [36, арк. 6].

Бібліотека ІНО систематично отримувала наукову літературу від товариства „Книга” (Берлін) [37, арк. 103-105]. Характерно, що всі замовлення, пов'язані з придбанням вітчизняної та закордонної літератури, рівно ж як і устаткування для ІНО, йшли безпосередньо за підписом В.О. Гериновича [38, арк.172]. Серед іноземної літератури домінували німецькі видання з педагогіки, філософії, фізики, філології [39, арк. 225-231].

Значимість фондів бібліотеки ІНО для вищої освіти міста підкреслюється й тим, що безпосередньо до ректора В.О. Гериновича зверталися ректор СГІ В. Храчевич з проханням видавати літературу

викладачам та аспірантам вузу [40, арк. 191], учні шкіл, студенти та приватні особи [41, арк. 192-193, 228, 230]. У свою чергу з вимогою повернути книги до бібліотеки ІНО ректор особисто звертався до установ – боржників [42, арк. 214].

Для оптимізації роботи бібліотеки ІНО В.О. Герінович видав розпорядження про режим роботи та правила замовлення літератури. Видача книг здійснювалася бібліотекою щодня з 12 до 14 години. Бажаючі замовити ту чи іншу літературу заповнювали картки, зазначаючи автора, назву книги, хто замовляє і на який день. Картку кидали в скриньку, що знаходилася біля канцелярії ІНО. Читальня працювала в понеділок, вівторок та суботу з 10 до 14 години, у середу й п'ятницю - з 17 до 21 години. Соціально-економічний семінар працював у понеділок, вівторок, четвер та суботу з 10 до 16 години, у середу та п'ятницю - з 15 до 18 години. Педагогічний семінар - у понеділок, вівторок, четвер і суботу з 10 до 14 години. Дитяча читальня працювала щодня з 13 до 15 години [43, арк. 213]. За розпорядженням ректора бібліотека працювала навіть під час канікул [44, арк. 236]. Дбаючи про порядок у бібліотеці, та у зв'язку з браком штатних працівників В.О. Герінович дозволив призначати чергових з числа студентів молодших курсів [45, арк. 238]. За рішенням В.О. Геріновича 15 студентів ІНО щодня отримували наряд до бібліотеки [46, арк. 2], де працювали з 16 до 18 години [47, арк. 13].

У грудні 1924 р. бібліотека ІНО налічувала понад 55000 книг. Основні фонди бібліотеки поповнювались через Всеукраїнську книжкову палату виданнями, що виходили на теренах УСРР. Бібліотека обслуговувала всі навчальні заклади м. Кам'янця-Подільського та вважалась допоміжним дослідницьким закладом ІНО [48, арк. 245 зв.].

Завдяки діяльності ректора з 1 жовтня 1923 р по 1 вересня 1924 р. бібліотека придбала 13868 друкованих видань [49, арк. 250]. За травень-серпень 1924 р. до бібліотеки ІНО надійшло 1370 томів книг, брошур та журналів, 1129 дрібних друків-листівок, плакатів, 2752 газети. Всього 5251 друкована одиниця [50, арк. 249]. На 1 вересня 1924 р. частка читачів серед

професури становила 11,7%, студентів - 66,1%, службовців - 5,8%, приватних осіб - 13,1%, науково-дослідна кафедра (далі – НДК) - 3,3%. За 4 місяці 1924 р. бібліотекою було видано читачам 3279 книжок [51, арк. 249]. Найбільше число відвідувань бібліотеки припадало на студентів - 1190 і приватних осіб 244. За 4 місяці літнього триместру бібліотекою видано книжок професорам 286, студентам 1588, службовцям 209, приватним відвідувачам 278, НДК 107, до читальні 811. Книги, що були взяті додому, розподілялись таким чином: загальні твори 3%, філософія 1,1%, релігія та теологія 0,6%, соціальні науки 12%, філологія та лінгвістика 1,9%, чисті науки 9,7%, прикладні знання 3,4%, мистецтво 0,6%, література та краснописьменство 63,5%, історія та географія 4,2%. За мовою видані книги ділилися так: українські 33,2%, російські 61,4%, польські 3,7%, німецькі 1%, французькі 0,4%, єврейські 0,3% [52, арк. 249 зв.]. Число відвідувань склало 3452. Жінки від загального числа відвідувачів становили 30,5%. Педагогічний семінар працював 103 дні, його відвідало 1286 чоловік, використано 1404 книги [53, арк. 250]. Соціально-економічний семінар працював 73 дні, відвідало 385 чоловік, літератури видано 441 одиницю. Дитяча читальня працювала 98 днів і відвідала її 2651 дитина, видано 4607 книг. На 1 вересня 1924 р. записано 370 дітей. За національним складом дітей українців було 57,3%, росіян 11,3%, поляків 3%, євреїв 26,7%, білорусів 1,1%, німців 0,5%, болгар 0,3% [54, арк. 250 зв.]. За відомостями річного звіту з 1 жовтня 1924 р. по 1 травня 1925 р. при двох співробітниках кількість абонентів становила 473 чоловіки, з них службовців 42 та 371 студент. За вказаний період придбано 752 книги. Дитячий відділ бібліотеки нараховував 193 книги, придбано 47 книг. Дитячу бібліотеку відвідало 103 хлопці та 17 дівчат. Відділом було видано 96 наукових та 324 художніх видань. При ІНО діяла пересувна бібліотека, що нараховувала 221 книгу. За звітний період було обслужено 7 пунктів. Читальню відвідало 4590 чоловік [55, арк. 13].

На 1 січня 1925 р. в бібліотеці ІНО, включаючи семінари, нараховувалося 57265 книжок [56, арк. 7]. Станом на 15 липня 1925 р. фонди

зросли до 58570 книжок [57, арк. 20], а на 31 грудня 1925 р. вже становили 63034 книги [58, арк. 23]. Наголошуючи на посиленні контролю за рухом книжок у бібліотеці і точному реєструванні, ректор вимагав подавати звіти до канцелярії ІНО двічі на місяць та дбав про своєчасне повернення книжок [59, арк. 8].

На початку 1925 р. В.О. Геринович укладає договір з Вінницькою конторою Державного видавництва про закупівлю літератури для ІНО на 800 крб. [60, арк. 30] та облікових карток у кількості 150 000 штук [61, арк.72]. Налагодив В.О. Геринович зв'язки з Ленінградським державним видавництвом [62, арк. 87].

Неодноразово ректор ставив питання перед НКО про збільшення технічного персоналу бібліотеки на 6 чоловік, оскільки бібліотека мала 120000 томів книг, при обслуговувала усі вузи м. Кам'янця, лише двома робітниками [63, арк. 106]. Ректор відмічав, що бібліотека ІНО в день (1924-1925 н. р.) обслуговувала 87 читачів та щомісяця поповнювалась на 800-1000 друкованих одиниць. За нормами роботи бібліотеки, що публікувалися в часописі „Красный библиотечарь” за 1925 р., 1 робітник обробляв за 6 годин 30 книг, класифікував, інвентаризував, каталогізував та складав формуляр. У першому триместрі 1925-1926 н. рр. до бібліотеки ІНО надійшло 3681 книга, для технічної обробки яких потрібно 123 робочих дня, але бібліотека обробила їх за 90 робочих днів. За цей час видано 2545 книг. Для нормальної роботи бібліотека потребувала збільшення персоналу [64, арк. 3].

24 січня 1929 р. до ІНО звернулася бібліотека Академії наук СРСР, з Ленінграда, з проханням надсилати усі видання інституту, оскільки брак українських книжок та періодичних видань особливо гостро відчується вже останні три роки. Дирекція бібліотеки пояснювала це зупинкою надходження літератури з Української книжкової палати. У зверненні зазначалося, що з кожним роком стає все складніше замовити українську наукову літературу [65, арк. 12]. Керівництво бібліотеки АН просило надіслати видання не тільки за 1929 р., але й за минулі роки, „Как весьма ценный и во многих

отношениях незаменимый материал” [66, арк. 12 зв.]. Очевидно наступ на українську книжку в СРСР вже сягнув масштабу всієї країни. Бібліотека самостійного бюджету не мала, кошти на поточні витрати відпускалися правлінням інституту по мірі необхідності [67, арк. 4]. 23 лютого 1927 р. В.О. Геринович звернувся до співробітників ІНО з приводу нецільового витрачання коштів, що видавалися на придбання навчальної літератури та на обладнання клубу і застеріг, що в разі подібних дій персоналу, кошти не будуть виділятися [68, арк. 36].

12 грудня 1927 р. ректор дав вказівку керівництву бібліотеки, впорядкувати закордонні та вітчизняні періодичні видання. У разі відсутності окремих номерів пропонував негайно замовляти їх у видавництвах і надалі контролювати облік із [69, арк. 208]. Українська книжкова палата відкрила при бібліотеці ІНО свою філію, що давало можливість безкоштовно отримувати поштою книжки [70, арк. 68].

9 травня 1927 р. директор всенародної бібліотеки України від Бюро Київської ініціативної групи в справі утворення Асоціації робітників наукових бібліотек УСРР С.П. Постернак звернувся до керівництва ІНО з проханням провести конференцію бібліотек міста для обговорення їх участі в організації Асоціації, пропонував обрати міське бюро, яке би брало участь у розробці статуту Асоціації [71, арк. 39].

20 березня 1926 р. В.О. Геринович звернувся до інспектора педосвіти НКО з проханням виділити кошти на впорядкування бібліотеки ІНО [72, арк. 53], яка нараховувала вже 125000 книг при двох штатних робітниках. Володимир Олександрович висловив думку про необхідність розширення приміщення та придбання карток, відповідно до кількості книг: 240000 карток для систематичного та абеткового каталогу, 120000 паспортних карток. Для карток необхідно було 8000 аркушів карточного паперу на суму 1200 карбованців. Друкування, на думку ректора, мало обійтись у 300 крб., а всього необхідно 1500 крб. ІНО передбачав до 1 жовтня 1926 р. 250 крб. на впорядкування лише 20000 книг [73, арк. 54]. 7 квітня 1926 р. матеріальний

відділ відмовив у виділенні грошей “через відсутність додаткових коштів” [74, арк. 74]. Про складне матеріальне становище інституту свідчать багаторазові звернення В.О. Гериновича до філії Державного видавництва України (далі – ДВУ) з проханням видати в кредит ряд підручників, 25 листів для карточок для бібліотеки [75, арк. 58], 20 аркушів паперу для бібліотечних карток соціально-економічної лабораторії [76, арк. 80].

За розпорядженням ректора, який дбав про вдосконалення та раціоналізацію праці, бібліотека купувала фахові видання: „Научная организация труда в системе Тейлора”, „Азбука НОТа”, „Психотехника”, „Усталость”, “Економия времени”, “Как производится изучение рабочего времени”, “Экономия и техника памяти” та ін. [77, арк. 60].

12 серпня 1926 р. В.О. Геринович звернувся до Окрінспектури народної освіти з проханням передати ІНО книги, що знаходилися в шкільній бібліотеці ім. С. Руданського [78, арк. 136].

Вишукуючи додаткові кошти для ІНО, В.О. Геринович відправляє до ДВУ 500 примірників „Латинсько-українського словника” Ю. Кобилянського для продажу. За домовленістю ІНО мав отримати 2 крб., ДВУ - 1 крб. [79, арк. 194].

27 листопада 1926 р. В.О. Геринович знову звернувся до НКО з проханням збільшити штат бібліотеки ІНО до трьох працівників, оскільки фонди бібліотеки нараховували 180000 книг, з них неупорядкованих було 50000 книг [80, арк. 203-203 зв.].

Дбаючи про належне функціонування бібліотеки, ректор вимагав від її працівників своєчасно надавати довідки про хворобу та зазначати причину неявки на роботу [81, арк. 1].

19 червня 1928 р. В.О. Геринович у зв’язку з початком студентських вакацій просить т. В.С. Опольського подати списки боржників бібліотеки. У довідках, що видавали студентам мала бути відмітка про відсутність заборгованості [82, арк. 7].

З 1 жовтня 1927 р. по 1 жовтня 1928 р. до бібліотеки ІНО прибуло і включено до інвентаря 7905 видань, з них обов'язкових видань - 2012, іншим порядком - 2542 одиниць, куплено - 3300, шляхом обміну - 55 видань. За рік з - закордону надійшло 26 видань. Через амортизацію вибуло 2 книги, загублено 9, вилучено з фондів бібліотеки 72 видання. Переплетено за рік 2554 книги [83, арк. 23 зв.].

17 квітня 1926 р. за рішенням Правління ІНО, на якому головував В.О. Геринович, доручено секретарю правління Дідичу зобов'язати кожного студента записати у каталог бібліотеки 100 книг, або провести в бібліотеці еквівалентну роботу [84, арк. 5].

За 1927-1928 навчальний рік до бібліотеки надійшло 10155 книжок вітчизняного видавництва та 274 іноземного, видано 5820 читачам 9377 томів [85, арк. 3 зв.].

Виступаючи з доповіддю 24 травня 1928 р. на засіданні Президії ОВК та Кам'янецької міської ради, В.О. Геринович вкотре ставив питання перед НКО про збільшення обслуговуючого персоналу до 5 осіб: вчений бібліотекар, зав бібліотекою, три технічних робітники [86, арк. 10], про реорганізацію бібліотеки в окрему наукову інститутцію з перетворенням її у міжвузівську та збільшенням асигнувань на утримання.

На посаді ректора ІНО В.О. Геринович не тільки дбав про збереження та поповнення ІНО літературою, але й прагнув оптимізувати роботу бібліотеки, як окремої наукової інституції. Отже, внесок В.О. Гериновича у справу зміцнення та розвитку бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО безперечно бачиться визначальним не тільки для закладу, але й для всього міста.

Примітки

1. Завальнюк О.М. Кам'янець-Подільський державний університет: минуле і сьогодення. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2003. – 408 с.

2. Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918-1921 рр.). – Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2006. – 632 с.
3. Завальнюк О.М., Комарніцький О.Б. Кам'янець-Подільський державний університет (1918-2003 рр.): Історичний нарис. – Кам'янець-Подільський: “Абетка-НОВА”, 2003. – 108 с.
4. Мельник Е.М., Філінюк А.Г. Кам'янець-Подільський інститут народної освіти: розвиток, досягнення та втрати (1921-1930 рр.) // Освіта, наука і культура на Поділлі. Зб. наук. праць. — Кам'янець-Подільський: (Кам.-Под. держ. пед. ун-т), 1998. - Т.1. – 232 с.
5. Островий В.М. Геринович В.О. – ректор Кам'янець-Подільського інституту народної освіти (1923-1928 рр.) // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2006. - Т.6. – 376 с.
6. Державний архів Хмельницької області (далі – ДАХМО). – Ф.Р.302. - Оп.1. – Од.зб.1132. 7.ДАХМО. – Ф.Р.302. – Оп.1. – Од.зб. 367. 8.Там само. 9.Там само. – Од.зб. 366. 10.Там само. – Од.зб. 694. 11.Там само. – Од.зб. 366. 12.Там само. 13.Там само. – Од.зб. 694. 14.Там само. 15.Там само. – Од.зб. 695. 16.Там само. 17.Там само. 18.Там само. – Од.зб. 694. 19.Там само. 20.Там само. – Од.зб. 915. 21.Там само. – Од.зб. 1039. 22.Там само. – Од.зб. 915. 23.Там само. – Од.зб. 790. 24.Там само. 25.Там само. – Од.зб. 916. 26.Там само. – Од.зб. 1039. 27.Там само. – Од.зб. 1134. 28.Там само. 29.Там само. 30.Там само. 31.Там само. – Од.зб. 1039. 32.Там само. – Од.зб. 695. 33.Там само. – Од.зб. 694. 34.Там само. 35.Там само. 36.Там само. – Од.зб. 1133. 37.Там само. – Од.зб. 694. 38.Там само. 39.Там само. 40.Там само. 41.Там само. 42.Там само. – Од.зб. 1039. 43.Там само. – Од.зб. 694. 44.Там само. 45.Там само. 46.Там само. – Од.зб. 919. 47.Там само. – Од.зб. 1040. 48.Там само. – Од.зб. 694. 49.Там само. 50.Там само. 51.Там само. 52.Там само. 53.Там само. 54.Там само. 55.Там само. – Од.зб. 573. 56.Там само. – Од.зб. 699. 57.Там само. 58.Там само. 59.Там само. –

Од.зб. 695. 60.Там само. 61.Там само. 62.Там само. 63.Там само. 64.Там само. – Од.зб. 915. 65.Там само. – Од.зб. 1132. 66.Там само. 67.Там само. – Од.зб. 1040. 68.Там само. – Од.зб. 1039. 69.Там само. 70.Там само. 71.Там само. – Од.зб. 916. 72.Там само. – Од.зб. 915. 73.Там само. 74.Там само. 75.Там само. 76.Там само. 77.Там само. 78.Там само. 79.Там само. 80.Там само. 81.Там само. – Од.зб. 1133. 82.Там само. 83.Там само. – Од.зб. 1231. 84.Там само. – Од.зб. 819. 85.Там само. – Од.зб. 1054. 86.Там само. – Од.зб. 1045.

Анотація

У статті розповідається про вагомий внесок В.О. Гериновича в діяльність і розвиток бібліотеки Кам'янець-Подільського інституту народної освіти 1923-1928 рр., збереження її фондів у непростий час його намагання забезпечити її високоефективну роботу.

Ключові слова: Геринович В.О., інститут народної освіти, бібліотека, фонди, книговидача, читач, чистки.

